

Motion till riksdagen 2016/17:463

av **Björn Söder m.fl. (SD)**

Bistånd genom oberoende myndighet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska, i samarbete med andra biståndsgivare, på en noggrant utvald plats ta initiativ till ett experimentellt uppstartande av en oberoende myndighet och tillkännager detta för regeringen.

1 Bakgrund och syfte

Sverigedemokraternas biståndspolitiska fokus ligger på de minst utvecklade länderna. Dessa har ofta mycket dåligt fungerande offentliga förvaltningar, hög grad av korruption och i allmänhet svaga samhällsinstitutioner. Målet att hjälpa de mest utsatta är därför svårt att kombinera med en annan viktig princip, att biståndsmedel ska användas på ett effektivt och säkert sätt.

En organisatorisk lösning som kan innebära både lokalt ägarskap och tillfredsställande effektivitet är en kombination av CSO och lokal myndighet som professor Paul Collier, universitetet vid Oxford i en avhandling¹ kallar Independent Service Authority (ISA) eller oberoende förvaltningsmyndighet. Modellen kan inte användas i alla situationer utan utgör en möjlighet till förbättrad administration, insyn och samordning av utvecklingsinsatser i områden med svaga men fungerande myndigheter och som inte lider av storskalig väpnad konflikt eller naturkatastrof.

Sverigedemokraterna föreslår att Sverige tar initiativ till försöksverksamhet och utvärdering av modellen i ett lämpligt mottagarland. Traditionellt har Sverigedemokraterna varit skeptiska till bistånd i samarbete med myndigheter i dåligt utvecklade länder; samtidigt är vi medvetna om fördelarna och nödvändigheten av att hjälpa samma länder att bygga upp fungerande samhällsinstitutioner. Bistånd genom oberoende myndigheter tror vi kan vara ett verktyg för att lyckas med detta.

1.2 CSO:er ej optimal lösning

Givarländer har länge försökt lösa problemet med dåligt fungerande lokala myndigheter genom att kanalisera biståndet genom CSO:er. CSO:er är inte alltid en optimal lösning,

dels därför att alla givare inte har kapacitet att utvärdera deras effektivitet, dels därför att bistånd genom CSO:er inte ger den typ av lokalt ägarskap som är viktigt för att hjälpa mottagarländerna att bygga upp fungerande samhällsinstitutioner. CSO:er har också svårt att koordinera sina insatser sinsemellan och skaffa sig en överblick över större geografiska områden.

Ytterligare ett problem med CSO:er är att när de tar över ansvaret för tillhandahållandet av viss service så avskärmar det lokalbefolkningen ännu mer från staten. Folket vänjer sig vid att inte få någon service av staten och efterfrågar därför heller ingen. Förtroendet för statens institutioner eroderas därmed ännu mer.

Med detta sagt vill vi poängtera att vissa CSO:er fortfarande utgör en oumbärlig del av framförallt det humanitära biståndet som varken kan eller bör ersättas. Försöksverksamhet med en oberoende myndighet syftar till att effektivisera, koordinera och skapa lokal förankring av olika aktörer inom biståndet på platser där så är möjligt och lämpligt.

1.3 Bryta cykeln av korruption inom myndighetsutövning

Korruption och bristfälliga resultat är regel snarare än undantag hos myndigheter i de minst utvecklade länderna. För att behålla lokalt ägarskap har givarländer, som ett alternativ till CSO:er, försökt förbättra befintliga lokala myndigheter; detta har visat sig mycket svårt. Grundorsakerna till den utbredda korruptionen är flera, en starkt bidragande sådan är den etablerade arbetskulturen.

När en ny person börjar ett arbete, oavsett var och i vilken bransch, så anpassar den personen sin inställning och sitt arbetssätt efter rådande normer. Detta gör att korruption som arbetssätt går i arv från generation till generation av myndighetspersoner, vilket är en starkt bidragande orsak till varför, trots decennier av försök från givarländerna, myndigheter på mottagarsidan fortfarande genomsyras av korruption. Genom att bygga upp en ny myndighet och från början indoktrinera dess personal med ett starkt antikorrupcionsetos kan den här cykeln brytas genom etableringen av en ny arbetsplatskultur.

2 Vad är en oberoende myndighet?

En oberoende myndighet är en myndighet som administrerar tillhandahållandet av framförallt välfärdstjänster, helt oberoende av resten av den offentliga förvaltningen. Myndighetens ställning kan jämföras med ett revisionsverk.

Myndigheter i de minst utvecklade länderna är organiserade på ett för européer bekant sätt, detta eftersom de ofta är ett arv från kolonialtiden. Ett statligt verk formulerar policy, allokera resurser till och utövar tillsyn över utföraren.

Den oberoende myndighetens roll är att fungera som samordnare, granskningsinstans och revisionsmyndighet för den lokala utföraren. Den ska också allokera medel beroende på utförarens resultat. Utföraren kan vara antingen en CSO, en traditionell offentlig utförare, en kyrka, ett privat alternativ eller annan typ av organisation. CSO:er som utförare kommer i stället för att arbeta parallellt med staten och finansieras av donatorer, finansieras av och koordinera med det offentliga. Mångfald på utförarsidan blir i detta fall en tillgång eftersom det låter den oberoende myndigheten jämföra vilka utförare som levererar bäst resultat.

Förenklat innebär detta att givarsidans olika aktörer och mottagarlandets statsbudget för viss samhällsservice samlar sina resurser i ett statligt verk i mottagarlandet, varefter medlen kanaliseras genom en oberoende myndighet ner till utföraren. De olika intressenterna, givarkollektivet, staten i mottagarlandet och utförarna ska alla kunna få insyn i och påverka myndigheten genom styrelserepresentation.

3 Utredning av lämplig experimentell implementering

Sverige är idag en aktiv givare till flera av de minst utvecklade länderna och CSO:er som verkar i sådana. Regeringen bör sammanställa den forskning som finns och sedan ta initiativ till ett samarbete med ett mottagarland, aktiva CSO:er och givarkollektivet kring uppstart av en försöksverksamhet med en oberoende myndighet.

Verksamheten bör vara småskalig, experimentell och organiseras regionalt så att dess eventuella fördelar kan jämföras med en närliggande region i samma land där biståndsarbetet organiseras på traditionellt sätt.

Källor

1. Tessa Bold, Paul Collier and Andrew Zeitlin, *The Provision of Social Services in Fragile States: Independent Service Authorities as a New Modality*, Centre for the Study of African Economies University of Oxford.

http://siteresources.worldbank.org/INTCDRC/Resources/Provision_of_Social_Services_in_Fragile_States.pdf.

Björn Söder (SD)

Markus Wiechel (SD)

Johan Nissinen (SD)

Johnny Skalin (SD)

Jeff Ahl (SD)

Pavel Gamov (SD)